

19. Тваринництво / Держстат України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/sg-/sg_rik/sg_u/tvar_u.html (дата звернення: 10.01.2018).
20. Тимочко Н. О., Пучко О. А., Рудомьоткіна Л. М. Економічна історія: лекції. URL: <http://buklib.net/books/33701/> (дата звернення: 10.01.2018).
21. Характеристика економічної результативності та ефективності маркетингової діяльності. URL: <http://headinsider.info/1x1bcd.html> (дата звернення: 10.01.2018).
22. Чисельність населення (за оцінкою) на 1 жовтня 2017 року та середня чисельність у січні-вересні 2017 року / Держстат України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017-/ds/kn/kn_u/kn0917_u.html (дата звернення: 10.01.2018).
23. Яременко О. Л. Суперечливість економічної ефективності і соціальної справедливості та шляхи забезпечення їх комплементарності. 2016. URL: goo.gl/CCuaiY (дата звернення: 10.01.2018).
24. Яремків О. М. Обкрадена Україна. URL: <http://obkradena-ukraina.org/download/Jaremktiv-obkradena-ukraina-book.pdf> (дата звернення: 10.01.2018).

Надійшла до редколегії 18.01.2018 р.

УДК 351.84:364-057.36](477)АТО

ОРГАНІЗАЦІЙНО-СТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Кондратенко О. О.,
*аспірант кафедри соціальної і гуманітарної політики,
Національна академія державного управління при Президентові України,
м. Київ*

У статті акцентовано увагу на проблемах соціальної сфери, державному регулюванні соціального захисту учасників антитерористичної операції на сході України. Розглянуто основні аспекти щодо організаційно-структурного забезпечення. Означено функції органів влади загальної та спеціальної компетенції, що беруть участь у вирішенні спектру питань соціального захисту учасників АТО на центральному і місцевому рівні.

Ключові слова: державне регулювання, соціальний захист, учасники АТО, соціальна сфера, організаційно-структурне забезпечення державного регулювання соціального захисту учасників АТО.

Kondratenko O. O.,
*Postgraduate Student of Social and Humanitarian Policy Department,
NAPA, Kyiv*

ORGANIZATIONAL AND STRUCTURAL SUPPORT OF THE STATE REGULATION OF SOCIAL PROTECTION OF PARTICIPANTS OF THE ANTI-TERRORIST OPERATION

The article focuses on the problems of the social sphere, state regulation of social protection of the participants of the Anti-Terrorist Operation in the east of Ukraine. The main aspects of organizational and structural support are considered. The functions of the authorities of general and special competence involved in resolving the range of social protection issues of the Anti-Terrorist Operation participants at both central and local levels have been designated.

Key words: state regulation, social protection, ATO participants, social sphere, organizational and structural support of the state regulation of social protection of participants of the Anti-Terrorist Operation.

Постановка проблеми. В умовах збройного конфлікту на сході України проблеми соціальної сфери лише загострилися. Питання соціального захисту

учасників антитерористичної операції (далі – АТО), пов'язані з фінансовим забезпеченням, реабілітацією, працевлаштуванням, соціальною адаптацією, зумовлюють необхідність дослідження особливостей державного регулювання соціального захисту учасників АТО та потребують відповідного організаційно-структурного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення механізмів та сфер державного регулювання знаходиться в полі зору багатьох науковців. Кожен з авторів акцентує увагу на державному регулюванні окремих напрямів, наприклад: інноваційної діяльності – В. Вакуленко, І. Дегтярьова; науково-технічної сфери – В. Дунаєва, Ф. Поклонські.

Різні аспекти державного регулювання соціального захисту опрацьовані В. Бідаком, М. Мащенко, В. Трощинським, В. Скуратівським. Через призму соціального і нормативно-правового захисту військовослужбовців і учасників АТО В. Пашинським, І. Свистільником, М. Кравченко, а також С. Корольовим. Однак, ґрунтовні дослідження в контексті організаційно-структурного забезпечення державного регулювання соціального захисту учасників АТО відсутні. Це зумовлює наукову актуальність визначеної теми.

Мета статті – дослідження особливостей організаційно-структурного забезпечення державного регулювання соціального захисту учасників АТО та членів їх сімей в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сфера соціального захисту населення має певні особливості, зокрема те, що на державу як основний суб'єкт соціальної політики покладено обов'язок здійснювати соціально-захисну функцію в суспільстві, координувати і регулювати діяльність інших суб'єктів.

На підставі аналізу емпіричного досвіду у нормативно-правового забезпечення органів, що здійснюють державне регулювання соціального захисту учасників АТО, їх можна розділити на дві підгрупи:

1) органи загальної компетенції (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України, центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, страхові та нестрахові державні фонди);

2) органи спеціальної компетенції (інститут Уповноваженого Президента України з питань реабілітації учасників АТО, Державна служба у справах ветеранів та учасників АТО, Центри допомоги учасникам АТО).

Під організаційно-структурним забезпеченням державного регулювання соціального захисту учасників АТО ми розуміємо повноваження та функції системи органів та установ, які задіяні у процесі розробки та реалізації політики щодо соціального захисту учасників АТО та членів їх сімей.

Погоджуємося, що державне регулювання можна розглядати як "сукупність цілеспрямованих форм, методів і напрямів впливу, що застосовуються органами державного управління для впорядкування системи суспільно-економічних відносин з метою стабілізації і пристосування існуючої суспільно-політичної системи до умов, що змінюються" [15, с. 21].

Вважаємо, що державне регулювання соціального захисту учасників АТО полягає в:

1) розробленні нормативно-правової бази стосовно соціального захисту учасників АТО і приведенні у відповідність до норм міжнародного права;

2) формуванні стратегії, визначенні основних напрямів політики та меж компетенції в системі соціального захисту учасників АТО;

3) плануванні розвитку та координації процесів соціального забезпечення, контролю і нагляду.

Розглянемо складові організаційно-структурного забезпечення в контексті означеної теми і розпочнімо з органів загальної компетенції.

Отже, Інститут Президента. Президент України має право законодавчої ініціативи, тобто є суб'єктом, уповноваженим вносити на розгляд Верховної Ради України важливі ініціативи-пропозиції щодо розробки і прийняття нових нормативно-правових актів (далі – НПА), і в разі їх невідкладності мати позачерговий розгляд у парламенті. Право законодавчої ініціативи – це і право внесення змін до існуючих НПА чи їх скасування.

Верховна Рада України належить до системи органів, що забезпечують законодавчий базис, беручи участь у виробленні політики та затвердженні загальнодержавних програм соціального розвитку. Протягом VIII скликання парламенту було ухвалено 32 закони з метою “адаптувати законодавство у сфері соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів сімей загиблих учасників антитерористичної операції до реалій військової агресії проти України та її наслідків” [10].

У структурі Верховної Ради України функціонують профільні Комітети: у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників АТО та людей з інвалідністю та з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, які здійснюють попередній аналіз законодавчих ініціатив, щодо означеної проблематики та задіяні у прийнятті політичних рішень.

Кабінет Міністрів України (далі – КМУ) як вищий орган в системі органів виконавчої влади безпосередньо розробляє комплекс заходів соціального захисту учасників АТО, проекти нормативно-правових актів, здійснює перегляд вже існуючих. Нижче наведені деякі з постанов та розпоряджень КМУ щодо соціального захисту учасників АТО:

1) Постанова КМУ “Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення” від 20.08.2014 р. № 413 (містить процедуру надання статусу учасника бойових дій) [9];

2) Постанова КМУ “Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей” від 29.04.2016 р. № 336 визначає Порядок призначення та виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або інвалідності деяких категорій осіб відповідно до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” було затверджено [1];

3) розпорядження КМУ “Питання забезпечення учасників антитерористичної операції та сімей загиблих учасників антитерористичної операції земельними ділянками” від 19.08.2015 р. № 898-р [3].

Координаційним органом з питань національної безпеки і оборони є Рада національної безпеки і оборони України, Головою Ради є Президент України [2, ст. 107]. У рішенні Ради національної безпеки і оборони України “Про невідкладні заходи із забезпечення державної безпеки”, уведеного в дію Указом Президента України від 14.11.2014 р. № 880/2014 у площині соціального захисту учасників АТО піднімається низка питань, що потребують врегулювання та які було доручено КМУ, Міністерству оборони, Міністерству охорони здоров'я та Міністерству соціальної політики України [12]:

– забезпечити передачу засобів медичного призначення для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів України (в установленому порядку з державного матеріального резерву), а також переглянути норми речового та продовольчого забезпечення особового складу військових формувань та правоохоронних органів України

(з урахуванням виявлених під час проведення АТО в Донецькій та Луганській областях реальних потреб);

– ужити заходів щодо забезпечення лікування та реабілітації учасників бойових дій та забезпечити соціально-психологічну реабілітацію учасників антитерористичної операції;

– забезпечити роботу щодо пошуку, доставки та ідентифікації тіл військовослужбовців і співробітників правоохоронних органів, які загинули під час проведення антитерористичної операції.

Як бачимо, у державному регулюванні соціального захисту учасників АТО беруть участь центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Окремо серед органів загальної компетенції слід виділити Міністерство соціальної політики, яке згідно із Положенням “забезпечує формування та реалізацію державної політики щодо соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, зокрема забезпечення їх психологічної реабілітації, санаторно-курортного лікування, технічними та іншими засобами реабілітації, житлом, надання освітніх послуг, організації поховання, соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби, та учасників АТО” [8].

Міністерство соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики) у своїй структурі має Управління у справах ветеранів та учасників АТО та займається й іншими категоріями осіб, що потребують соціального захисту.

У свою чергу Мінсоцполітики координує діяльність низки органів та установ, серед них – Державна служба зайнятості України, що реалізовує політику щодо зайнятості демобілізованих учасників АТО (в тому числі, які втратили працездатність чи робоче місце).

Станом на 01.10.2017 р. статус безробітного мали 11,8 тис. осіб з числа учасників АТО. Серед усіх зареєстрованих безробітних у середньому по Україні частка учасників АТО становила 4 % [16]. Міські й районні центри зайнятості, молодіжні центри праці допомагають учасникам АТО у професійній адаптації, а Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та організації громадянського суспільства – у соціальній адаптації.

До державних страхових соціальних фондів, координованих Мінсоцполітики, віднесемо Фонд соціального страхування, що об'єднав у собі Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві (Закон України від 28.12.2014 р. № 77 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці” [4]).

До нестрахового державного фонду можна віднести Фонд соціального захисту інвалідів (з територіальними відділеннями), який за рахунок коштів Фонду забезпечує учасників АТО й інших категорій осіб з інвалідністю, технічними та іншими засобами реабілітації та фінансує інші заходи соціальної захищеності осіб з інвалідністю, забезпечує в межах своїх повноважень реалізацію заходів щодо зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, створення робочих місць.

Державні Центри професійної реабілітації інвалідів, координовані Мінсоцполітики, відповідають за відновлення працездатності та підготовку осіб до трудової діяльності (не лише учасників АТО, що отримали інвалідність, а й інших категорій осіб з інвалідністю).

У контексті складових організаційно-структурного забезпечення державного регулювання соціального захисту учасників АТО, варто згадати об'єднання "Укрпротез" (надає протезно-ортопедичну допомогу та безпосередньо виробляє протезні вироби) та Український науково-дослідний інститут протезування, протезобудування та відновлення працездатності (надає комплекс послуг із протезування, реабілітації при проблемах з опорно-руховим апаратом, та здійснює наукові розробки у цій галузі) та інші установи.

Кабінет Міністрів України через Мінсоцполітики координує Пенсійний фонд України, зокрема за наявності відповідного стажу роботи учасники АТО та добровольці (безпосередні учасники АТО) мають право на достроковий вихід на пенсію, на призначення пенсії по втраті годувальника для членів сімей, загиблих в АТО, а також на пільгову пенсію мають право дружини (чоловіки, батьки) учасників АТО, які пропали безвісти, померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час АТО.

На розв'язання проблем соціального захисту та формування політики щодо соціального захисту учасників АТО опосередковано впливають й інші органи виконавчої влади, серед них: Міністерство охорони здоров'я, Міністерство фінансів, Міністерство оборони, Міністерство внутрішніх справ та ін. Так, Міністерство оборони України "здійснює заходи, спрямовані на реалізацію соціально-економічних і правових гарантій військовослужбовцям, членам їх сімей та працівникам Збройних Сил, особам, звільненим у запас або відставку, а також членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або потрапили в полон у ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки; здійснює відповідно до законодавства правовий і соціальний захист військовослужбовців, резервістів Збройних Сил, військовозобов'язаних, призваних на збори, членів їх сімей та працівників Збройних Сил" [7].

Міністерство охорони здоров'я, основне завдання якого в питаннях соціального захисту учасників АТО – забезпечити лікування, стаціонарну допомогу (хірургічну, терапевтичну, психологічну) чи санаторно-курортне лікування у закладах охорони здоров'я.

Міністерство фінансів затверджує паспорти бюджетних програм, в тому числі, які стосуються соціального захисту учасників АТО, погоджує всі законодавчі ініціативи щодо соціального захисту учасників АТО, та надає висновки про можливі перспективи й ризики для Державного бюджету, зокрема його збалансованості.

Частина функцій щодо соціального захисту учасників АТО в процесі децентралізації покладена на місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування (мають повноваження встановлювати додаткові гарантії щодо соціального захисту учасників АТО за рахунок коштів місцевих бюджетів та з інших джерел). В структурі обласних державних адміністрацій сьогодні функціонують Департаменти соціального захисту населення, а також департаменти та органи управління координовані іншими відомствами, які реалізують соціальну політику на місцях, зокрема щодо учасників АТО. Місцеві державні адміністрації в свою чергу, забезпечують роботу закладів соціального захисту населення на місцях, розробляють комплексні програми, які направлені на поліпшення умов життя учасників АТО та членів їх сімей.

Детальніше пропонуємо зупинитися на органах спеціальної компетенції. Отже, Уповноважений Президента України з питань реабілітації учасників антитерористичної операції, які одержали поранення, контузію, каліцтво або

інше захворювання під час участі в АТО організовує співпрацю щодо реабілітації поранених учасників АТО між органами місцевого самоврядування та виконавчої влади на різних рівнях. Його робота направлена на захист прав і свобод, задекларованих чинною Конституцією України, моніторинг дотримання права учасників АТО на реабілітацію, а в разі будь-яких порушень вчасне реагування чи підготовка відповідного нормативно-правового акту щодо їх усунення.

Ще один орган спеціальної компетенції, утворений постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2014 р. № 326 [14], Державна служба у справах ветеранів та учасників антитерористичної операції (далі – Державна служба), роботу якої координує Міністерство соціальної політики. Серед завдань Державної служби: забезпечення адаптації та психологічної реабілітації, санаторно-курортним лікуванням, технічними та іншими засобами реабілітації, житлом ветеранів війни, надання їм освітніх послуг, соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються з військової служби, інших учасників антитерористичної операції та осіб, звільнених з військової служби, організації їх поховання [Там само].

Державна служба працює над створенням та вдосконаленням існуючої системи психологічної реабілітації та соціальної адаптації ветеранів війни та учасників АТО (спільно з Мінсоцполітики, Міністерством охорони здоров'я, науковими, соціальними, освітніми установами, громадськими і волонтерськими організаціями). Крім того, також залучає фінансову допомогу Північноатлантичного альянсу (НАТО), Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) та Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), обмін досвідом та співпрацю щодо психологічної реабілітації учасників АТО з такими країнами як США, Ізраїль, Болгарія.

Державною службою утворена міжвідомча комісія з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій із включенням до її складу фахівців Міноборони та інших силових структур, які забезпечують захист суверенітету та територіальної цілісності України.

Поряд з цим, на нашу думку, у Державної служби недостатньо повноважень, тому ми пропонуємо наділити її статусом центрального органу виконавчої влади, створивши на її базі профільне Міністерство у справах ветеранів, яке буде відповідати за формування та реалізацію державної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни. Про це зокрема йшлося і в Рекомендаціях парламентських слухань на тему: “Державні гарантії соціального захисту учасників антитерористичної операції, Революції Гідності та членів їхніх родин: стан і перспективи” [11]. Наразі зареєстровано відповідну Постанову Верховної Ради України “Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення Міністерства України у справах ветеранів – центрального органу виконавчої влади для забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни” від 27.02.2018 р. № 2294-VIII [10].

Дане питання потребує ретельного вивчення, зокрема погодження передачі частини функцій від Мінсоцполітики, МОЗ та інших центральних органів виконавчої влади, а також прийняття узгоджених політичних рішень.

До органів спеціальної компетенції можна віднести допоміжні органи при міській раді чи обласній державній адміністрації – Центри допомоги учасникам АТО або Центри обслуговування учасників бойових дій, учасників АТО та членів їх сімей. Як приклад, комунальна бюджетна установа “Київський

міський центр допомоги учасникам антитерористичної операції” віднесена до сфери управління виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) [13]. Розрізняють міські й обласні Центри, їх створюють з метою забезпечення взаємодії органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, волонтерських та громадських організацій при вирішенні питань лікування, реабілітації, соціального захисту, адаптації учасників АТО (відповідно до Указу Президента України “Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції” від 18.03.2015 р. № 150/2015 [5]).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

У процесі даного дослідження можемо зробити висновок, що організаційно-структурне забезпечення державного регулювання соціального захисту учасників АТО є багаторівневим. На наш погляд, державне регулювання соціального захисту учасників АТО стосується органів державної влади різних рівнів та сукупності правових, організаційних, економічних, політичних механізмів регулювання. Державне регулювання соціального захисту учасників АТО здійснюють державні та недержавні органи, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, організації громадянського суспільства, науково-дослідні та інші установи.

В ході дослідження були уточнені основні категорії “організаційно-структурне забезпечення”, “державне регулювання соціального захисту учасників АТО”, а суб’єктів соціального захисту учасників АТО поділено на дві підгрупи: загальної та спеціальної компетенції, які вирішують проблеми соціального захисту учасників АТО на національному і місцевому рівні.

Поряд з цим Державна служба у справах ветеранів та учасників АТО (орган спеціальної компетенції, діяльність якого координується Міністерством соціальної політики) на сьогодні має недостатньо повноважень щодо соціального захисту учасників АТО. Відсутній належний рівень комунікації та взаємної узгодженості під час прийняття рішень між міністерствами та Державною службою. На нашу думку, вирішення зазначеної проблеми може відбуватися двома шляхами.

По-перше, наділення Державної служби більшими повноваженнями, порівнявши її до центрального органу виконавчої влади, без зміни юридичної особи. По-друге, це створення на її базі центрального органу виконавчої влади – Міністерства у справах ветеранів і учасників АТО, яке буде відповідати за формування та реалізацію державної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни, учасників бойових дій, антитерористичної операції, і значно посилить ефективність державного управління зазначеною сферою.

Дане питання потребує прийняття виважених, взаємоузгоджених з усіма учасниками процесу політичних рішень. Необхідним є створення міжвідомчої робочої групи, за умови належного юридичного супроводу її діяльності, до повноважень якої ввійде ґрунтовний аналіз функцій і повноважень Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров’я, Державної служби у справах ветеранів та учасників АТО, інших органів виконавчої влади, якими буде наділено новостворене Міністерство у справах ветеранів та учасників АТО.

На підставі розгляду організаційно-структурного забезпечення державного регулювання соціального захисту учасників АТО, виникає необхідність додаткових досліджень питання формування ефективної моделі соціального захисту учасників АТО, зокрема на основі моделі багаторівневого управління.

Список використаних джерел:

1. Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2016 р. № 336. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/pras/249060883> (дата звернення: 10.01.2018).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.01.2018).
3. Питання забезпечення учасників антитерористичної операції та сімей загиблих учасників антитерористичної операції земельними ділянками: розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 898-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/pras/248461824> (дата звернення: 10.01.2018).
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 28.12.2014 р. № 77. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/77-19> (дата звернення: 10.01.2018).
5. Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції: Указ Президента України від 18.03.2015 р. № 150/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/150/2015> (дата звернення: 10.01.2018).
6. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII (зі змінами і доповненнями від 20.01.2018 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1706-18> (дата звернення: 10.01.2018).
7. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 р. № 730). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF> (дата звернення: 10.01.2018).
8. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF> (дата звернення: 10.01.2018).
9. Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 413. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/pras/247586818> (дата звернення: 10.01.2018).
10. Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення Міністерства України у справах ветеранів – центрального органу виконавчої влади для забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни: Постанова Верховної Ради України від 27.02.2018 р. № 2294-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2294-19> (дата звернення: 10.01.2018).
11. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: “Державні гарантії соціального захисту учасників антитерористичної операції, Революції Гідності та членів їхніх родин: стан і перспективи”: Постанова Верховної Ради України від 09.02.2017 р. № 1843-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1843-19/para12#n12> (дата звернення: 10.01.2018).
12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 року “Про невідкладні заходи із забезпечення державної безпеки”: Указ Президента України від 14.11.2014 р. № 880/2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/880/2014/para2#n2> (дата звернення: 10.01.2018).
13. Про створення комунальної бюджетної установи “Київський міський центр допомоги учасникам антитерористичної операції”: рішення Київської міської ради IV сесія VIII скликання від 06.07.2017 р. № 720/2882. URL: http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/I_docki2.nsf/alldocWWW/EBCDF FADF1B9A9BDC2258170006883B0?OpenDocument (дата звернення: 10.01.2018).
14. Про утворення Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.2014 р. № 326. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/326-2014-%D0%BF> (дата звернення: 10.01.2018).
15. Теоретико-методологічні засади державного управління: формування понятійного апарату: метод. рек. / авт. кол. : В. В. Корженко, В. В. Говоруха, О. Ю. Амосов та ін.; за заг. ред. В. В. Корженка. Київ: НАДУ, 2009. 56 с.
16. Щодо надання послуг державної служби зайнятості безробітним з числа військово-службовців, які брали участь в АТО. URL: www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=393494 (дата звернення: 10.01.2018).

Надійшла до редколегії 19.01.2018 р.